

ΕΝΑΣ ΜΙΚΡΟΣ ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ ΕΙΣ ΤΑ ΟΙΚΟΠΕΔΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

(Δημοσιεύομεν μὲ ἐξαιρετικὴν εὐχαρίστησιν τὸν ἐκφωνηθέντα λόγον τὴν 20 8-1956 εἰς τὸ Ἑργατικὸν Κέντρον Θεσσαλονίκης κατὰ τὴν ἐπίδοσιν βεβαιώσεων Σπουδῶν εἰς τοὺς μαθητὰς τῆς Σχολῆς Ἑλευθέρων Συνδικαλιστικῶν Στελεχῶν ὑπὸ τοῦ ἐκλεκτοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Β. Βογιατζή).

Ἡ Σχολὴ Συνδικαλιστικῶν Στελεχῶν κλείει σήμερον τὸν κύκλον τῶν μαθημάτων της καὶ ἀποδίδει εἰς τὴν συνδικαλιστικὴν οἰκογένειαν τὴν δευτέραν ὀμάδα τῶν μορφωμένων συνδικαλιστικῶν στελεχῶν της. Ἦτο καιρὸς πλέον, ὅπως καὶ τὸ συνδικαλιστικὸν κίνημα εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀποκτήσῃ τὰ μορφωμένα στελέχη του. Ὁ ἐρασιτεχνισμὸς δὲν ἔχει πλέον θέσιν εἰς τὸ δεύτερον ἡμῖσι τοῦ 20οῦ αἰῶνος, εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς ἀτομικῆς ἐνεργείας. Τώρα κάθε πεδῖον ἀτομικῆς ἢ ὀμαδικῆς δράσεως ἀποτελεῖ ἀντικείμενον ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης καὶ τὰ συμπεράσματα ἐκ τῆς ἐρεῦνης ταύτης μεταδίδονται κατόπιν εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους διὰ καταλλήλων σχολῶν. Δὲν δυνάμεθα τοῦ λοιποῦ εἰς οἰονδήποτε τομεᾶ νὰ βαδίζωμεν εἰς τὰ τυφλά.

Ἦλθε πράγματι ἡ Σχολὴ Συνδικαλιστικῶν Στελεχῶν νὰ πληρῶσῃ μίαν πραγματικὴν ἀνάγκην ἢ ἦτο μία ἀπλὴ πρωτοβουλία τῆς ἡγεσίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Συνδικαλιστικοῦ Κινήματος χωρὶς ἀναποκρίσιν εἰς τὴν κοινωνικὴν μας πραγματικότητα ;

Θὰ μοῦ ἐπιτρέψητε πρὶν ἢ δώσω ἀπάντησιν εἰς τὸ ἐρώτημα αὐτὸ νὰ κάμω μαζί σας ἓνα πολὺ μικρὸν περίπατον εἰς τὸ οἰκόπεδον τῆς Κοινωνικῆς Πολιτικῆς, λέγω δὲ μικρὸν, διότι ὁ χρόνος, ποῦ ἔχομεν εἰς τὴν διάθεσίν μας, εἶναι συντομώτατος καὶ θὰ ἴδωμεν ὅτι ἡ ἀπάντησις εἰς τὸ ἐρώτημά μας θὰ δοθῇ ἀπὸ τὰ πράγματα.

Ὁ συνδικαλισμὸς ὄχι μόνον ὡς θεωρία εὐρίσκειται εἰς στενωπὰν σχέσιν μὲ τὴν θεωρίαν τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς ὡς ἐπιστήμης, ἀλλὰ καὶ ὡς πράξις καὶ δράσις ταυτίζεται οὗτος πρὸς τὴν κοινωνικὴν πολιτικὴν πλήρως. Δὲν ἔχομεν παρὰ νὰ ἀναλογισθῶμεν πόσον στενὴ καὶ ἄμεσος εἶναι ἡ ἐπαφὴ μεταξὺ τῆς Γενικῆς Συνομοσπονδίας τῶν Ἑργατῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν κατὰ τόπους Ἑργατικῶν Κέντρων μὲ τὸ Ὑπουργεῖον Ἑργασίας, τὸν κατ' ἐξοχὴν φορέα καὶ ἐμπνευστὴν τῆς Κρατικῆς Κοινωνικῆς Πολιτικῆς.

Σκοπὸς τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς — πάσης κοινωνικῆς πολιτικῆς — εἶναι ἡ διατήρησις τῆς κοινωνικῆς ἐνότητος, διὰ τῆς συνεχοῦς καὶ ἀδιακόπου βελτιώσεως καὶ ἐξυψώσεως τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ καὶ τῆς ἐξασφαλίσεως τῆς ἐλευθερίας καὶ ἀξιοπρεπείας τοῦ ἀτόμου.

Ἡ Πολιτεία διὰ τῶν μέτρων της, τὰ ὁποῖα λαμβάνει ἐκάστοις, προσπαθεῖ νὰ διατηρήσῃ τὴν κοινωνικὴν ἐνότητα, διότι ἄνευ τῆς κοινωνικῆς ἐνότητος δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ ὑπαρξις καὶ αὐτῆς τῆς Πολιτείας. Ἀλλὰ τὰ μέτρα αὐτὰ πρέπει νὰ ἐξασφαλίσουν καὶ κάτι ἄλλο : πρέπει νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν ἀτομικὴν ἐλευθερίαν καὶ ἀξιοπρέπειαν τοῦ ἀτόμου, διότι μόνον εἰς τὴν περιπτώσιν αὐτὴν δημιουργοῦμε μίαν ἠθικὴν προσωπικότητα. Χωρὶς

στοίχους ὀργανώσεις των.

5. Ὑποστήρηξις τῆς Ε.Π.Ο.Ρ.

Ἡ ὀργάνωσις αὐτὴ προσπαθεῖ ν' ἀυξήσῃ τὸ ἐνδιαφέρον διὰ τὰς ἀνθρωπίνους σχέσεις, τὴν ὀργάνωσιν καὶ τὴν μελέτην τῆς ἐργασίας κλπ. Ὅλα αὐτὰ εἶναι λίαν σημαντικὰ διὰ τὴν Ἑλλάδα. Ἐντούτοις λόγῳ ἐλλείψεως κεφαλαίων εἶναι ἀνίκανος νὰ θέσῃ εἰς ἐφαρμογὴν τὸ εἶδος τοῦ ἀποτελεσματικοῦ προγράμματος τὸ ὁποῖον κατήρτισε.

πέδου τοῦ ἐργαζομένου λαοῦ καὶ διὰ τὸ μὴ τὰ ἀρίθμῳ, χάριν συντομίας ἀρκοῦμαι νὰ εἶπω ὅτι εἶναι ὅλοι οἱ τομεῖς μὲ τὸς ὁποίους ἀσχολεῖται εἴτε ἀμέσως, εἴτε ἐμμέσως τὸ Ὑπουργεῖον Ἐργασίας καθὼς μερικῶς καὶ ἄλλα τινὰ Ὑπουργεῖα.

Ἐπὶ τοῦ δευτέρου στόλου στηρίζονται τὰ μέτρα τῆς αὐτονόμου κοινωνικῆς πολιτικῆς καὶ ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ὑστεροῦμεν φοβερὰ ἐναντι καὶ τῶν πλέον καθυστερημένων κρατῶν. Ἡ ἀρίθμησις τῶν ἐπιτευγμάτων τοῦ τομέως αὐτοῦ, ἢ πραγματοποίησις τῶν ὁποίων ἐναπόκειται εἰς τὴν καλοπροαίρετον θέλησιν τῶν ἐργοδοτῶν εἶναι τόσοσ μεγάλη, ὥστε εἰς ἄλλα κράτη ἤρχισε νὰ ἐπισιιάζεται μεγάλως ὁ τομεὺς τῆς Κρατικῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς.

Ἐπὶ τοῦ τρίτου στόλου στηρίζονται τὰ μέτρα καὶ αἱ προσπάθειαι τὰς ὁποίας καταβάλλει ὁ ἐλεύθερος συνδικαλισμός, τοῦ ὁποίου, ὡπὼς εἶδομεν, οἱ σκοποὶ συμπίπτουν ἀπολύτως μὲ τὸς σκοποὺς τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς ὡς ἐπιστήμης. Ἡδύνατο ὅμως τὰ μέτρα αὐτὰ τοῦ Συνδικαλισμοῦ ἀντὶ νὰ εἶναι ἐποικοδομητικὰ τῆς κοινωνικῆς ἐνότητος, νὰ εἶναι καὶ ἀρνητικά, ὡπὼς ὑπῆρξαν πολλάκις, ὅταν ὁ συνδικαλισμός ἐκηδεμονεῖτο ἀπὸ ἐπαστατικά κόμματα.

Ὁ ἐλεύθερος συνδικαλισμός παρ' ἡμῖν, ὄχι μόνον συμβάλλει εἰς τὴν οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικὴν πρόοδον τοῦ ἐργαζομένου, ὄχι μόνον ἐξασφαλίζει τὴν ἡσυχίαν καὶ δμολῆν ἀνάπτειν τοῦ τόπου, ἀλλ' ἐπὶ πλέον ἐρχεται καὶ ἰδίαις δαπάναις ἰδρύνει σχολὰς συνδικαλιστικῶν στελεχῶν, διὰ νὰ συμπληρώσῃ τὰς ἐνδεχομένους ἀτελείας του.

Καὶ ἡ μὲν ἡγεσία τοῦ ἐλευθέρου συνδικαλιστικοῦ κινήματος ἔκαμε τὸ καθήκον τῆς τόσοσ ἐναντι τοῦ ἑαυτοῦ τῆς, ὅσον καὶ ἐναντι τοῦ Κράτους καὶ ἐναντι τῆς ὀλότητος. Ἀλλὰ τὸ οἰκοδόμημα τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς στηρίζεται κατ' ἀνάγκην εἰς τοὺς τρεῖς στόλους. Ὅταν δὲν ὑπάρχει ὁ ἓνας τότε καὶ τὸ φορτίον τὸ ὁποῖον θὰ φέρουν οἱ δύο μόνον στόλοι θὰ εἶναι δυσανάλογον.

Μ' αὐτὰ θέλω νὰ εἰπῶ, ὅτι ὁ στόλος, ὁ ὁποῖος ὑποτίθεται ὅτι φέρει τὸ βάρος τῆς αὐτονόμου κοινωνικῆς πολιτικῆς ὑστερεῖ παρ' ἡμῖν φοβερὰ καὶ τοῦτο διότι παρ' ἡμῖν ἡ ἐργοδοτικὴ τάξις δὲν ἐσυνειδητοποίησεν ἀκόμη οὔτε τὸν κοινωνικὸν τῆς ῥόλον εἰς τὴν σημερινὴν κοινωνίαν, ἢ ὁποία παρ' ὅλον ὅτι ἀπέχει μόνον 16 ἔτη ἀπὸ τὴν προπολεμικὴν τοιαύτην ἐν τοῦτοις φαίνεται ὅτι ἀπέχει περισσότερον τοῦ αἰῶνος καὶ ἀκόμη, διότι ἡ ἐργοδοτικὴ μας τάξις ἔκαμε φοβερὰ ἐσφαλμένην τοποθέτησιν τοῦ ἑαυτοῦ τῆς εἰς τὴν κοινωνικὴν κλίμακα.

Οἱ περισσότεροι τῶν ἐργοδοτῶν μας ἔχουν ἀκόμη τὴν νοστοροπίαν τοῦ ἀφέντη καὶ ζοῦν μὲ ιδέαις καὶ σχήματα ἐντελῶς ξεπερασμένα. Θεωροῦν δὲ τὸν ἐργάτην ἀπλοῦ· στατα ὡς μίαν προέκτασιν τῆς μηχανῆς καὶ οὐχὶ ὡς ἓνα ἐλεύθερον καὶ ἰσότημον ἄτομον τοῦ ὁποίου οὗτος ἔχει τὴν ἀπόλυτον ἀνάγκην, εἴτε ὡς συνεργάτου εἰς τὴν ἐπιχειρήσιν εἴτε ὡς καταναλωτοῦ τῶν προϊόντων του.

Καθημερινῶς ἀκούομεν τοὺς ἐργοδότας παραπονομένους, ὅτι τὰ κοινωνικά βάρη εἶναι δυσβάστακτα, ἐνῶ εἶναι γνωστὸν ὅτι παρ' ἡμῖν εἶναι ταῦτα χαμηλότερα ἀπὸ τὰ ἄλλα κράτη καὶ ὅτι ἀκόμη αἱ ἐπιχειρήσεις των, συνετεία τῶν κοινωνικῶν βαρῶν δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀνταγωνισθοῦν τὰς ξένας, αἱ ὁποῖαι παρ' ὅλα τὰ μεταφορικά, προμηθειάς, δασμοὺς καὶ τοὺς ὑψηλοτέρους μισθοὺς κατορθώνουν νὰ πωλοῦν εὐθηνότερα.

Καὶ πότε πωλοῦν εὐθηνότερα;

Ὅταν αὐταὶ αὐταὶ αἱ ἐπιχειρήσεις ἐκεῖ εἰς τὴν ξένην πλὴν τῶν ἀπείρως μεγαλυτέρων δαπανῶν τῆς Κρατικῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς ἔχουν καὶ τὰς τεραστίας δαπάνας τῆς αὐτονόμου κοινωνικῆς πολιτικῆς, ἢ ὁποία παρ' ἡμῖν—πλὴν ἐλαχίστων ψυχίων ὀλίγων ἐπιχειρήσεων—εἶναι ἀνύπαρκτος.

Πῶς συμβαίνει λοιπὸν αὐτὸ τὸ θαῦμα;

Τὸ κλειδί τοῦ θαύματος εὐρίσκειται εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν τῶν ἰδίων ἐργοδοτῶν. Ἐκεῖ ὁ ἐργοδοτὴς διέγνωσεν ὅτι ὁ ἐργάτης ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν αὐτὴν στόφφα, τὴν αὐτὴν πάστα, ποὺ ἀποτελεῖται καὶ ὁ ἴδιος καὶ ἐπὶ πλέον ὁ ἐργοδοτὴς ἐκεῖ δὲν κοιτᾷ τὸν ἐργάτην μὲ περιφρόνησιν μὲ τὴν ἄκρη τοῦ ματιοῦ του, ὡπὼς κάνουν δυστυχῶς οἱ περισσότεροι τῶν ἰδικῶν μας ἐργοδοτῶν. Ἐκεῖ ἡ ἐπιχειρήσις δαπανᾷ ἀπείρως περισσότερα διὰ τὸ προσωπι-

κόν της από όσα της επιβάλλει ή πολιτεία και γι' αυτό όταν όμιλοϋν εκεί περι αύξήσεως της παραγωγικότητος της εργασίας έννοει και ό εργοδότης και ό εργάτης, τί σημαίνει αυτό: ότι δηλ. από την αύξησιν της παραγωγικότητος της εργασίας θά κερδίση και ό εργοδότης, αλλά και ό εργάτης δέν πρόκειται νά παραμείνη άμέτοχος του κέρδους αυτού. Είς τούτο όφείλεται εις την ξένην κατά μέγα μέρος—πλην των τεχνικών μεθόδων—ή αύξησης της παραγωγικότητος της εργασίας.

Τί γίνεται σ' έμάς;

Έδω οι εργοδότες όχι άπλως νομίζουν, αλλά πιστεύουν ότι θεώ δικαίω τό μέν κέρδος άνήκει σ' αυτούς, ή ένδεχομένη ζημία εις τό κράτος και τό Ι.Κ.Α. και μόνον ό υπερβάλλον κόπος άνήκει εις τους εργάτας.

Και αυτά δέ διατί;

Διότι όλοι μας επαναλαμβάνομεν από πρωίας μέχρι έσπέρας και διά της επαναλήψεως έπιστεύσαμεν ότι έτσι συμβαίνει εις ένα άστικόν καθεστώς, εις μίαν άστικήν δημοκρατίαν και έτσι χωρίς νά τό καταλάβωμεν ύπεσκάψαμεν άδικαιολογητως τά θεμέλια του καθεστώτος. Διότι ή άστική δημοκρατία δέν ήτο κατ' ανάγκην συνυφασμένη με την άδικίαν όπως ήμεεις την εφαντάσθημεν. Άλλά άνεξαρκήτως του άν δικαίως ή άδικίως έπεφορτίσθη ή άστική δημοκρατία με τάς ιδικάς μας άμαρτίας, τό γεγονός είναι ότι από του πρώτου, άλλ' ιδίως από του δευτέρου παγκοσμίου πολέμου και έντεϋθεν μεταβαίνομεν, άν όχι και έν πολλοίς ζώμεν, εις νέα κοινωνικοοικονομικά σχήματα, τά όποια έγενήθησαν μέν εις τους κόλπους των παλαιών, άλλ' έν τούτοις είναι έντελώς νέα και τελείως διάφορα των παλαιών και τά όποια ως νέα επιβάλλουν και άνάλογον μεταβολήν της νοοτροπίας και της σχέσεως άνθρώπου προς άνθρωπον.

Δυστυχώς οι ιδικοί μας εργοδότες δέν άντελήφθησαν εκείνο πού άντελήφθησαν οι εργοδότες όλου του κόσμου, ότι δηλαδή έπρεπε νά αλλάξουν νοοτροπίαν και νά βλέπουν εις τόν "Έλληνα εργάτην όχι τόν κατώτερόν των, αλλά τόν άμεσον και στενόν συνεργάτην των. "Ο "Έλλην εργάτης είναι τόσο φιλότιμος, ώστε, ότι θά τψ δοθψ θά τό έπιστρέψη πολλαπλασίως όπισω. "Όσον γρηγορότερον κάμουν την διαπίστωσιν αυτήν οι εργοδότες μας τόσο τό καλύτερον διά τους εργοδότης, διά τους εργάτας και διά την κοινωνίαν. Δέν είναι του παρόντος νά επεκταθώμεν εις τά μέσα πού έχρησιμοποιήθησαν εις την ξένην διά την άλλαγην της νοοτροπίας των εργοδοτών.

Άλλά ό,τι παρέλειπαν νά κάμουν οι εργοδότες μας, δηλαδή νά μορφώνουν σύμφωνα με τό νέον πνεϋμα την τάξιν των, τό έκαμαν εκ μέρους των οι συνδικαλισταί. Η πρωτοβουλία των δέ αυτή δέον νά εκτιμηθψ και δι' ένα ακόμη σπουδαίον λόγον. Είς όλους μας είναι γνωστόν ότι ήμερα τψ ήμερα αί ώργανωμένοι τάξεις ασκοϋν μεγαλυτέραν πίεσιν επί του κράτους του όποιου αί άποφάσεις δέν είναι άμοιροι των επιδράσεων αυτών.

Φαγιάζεσθε τί θά συνέβαινε άν ό συνδικαλισμός, αυτή ή τεραστία δύναμις, έστρεφείτο των μορφωμένων εκείνων στελεχών του, τά όποια δέν άγονται εις την κρίσιν των και τάς άποφάσεις των μόνον από στενόκαρδον Ξεγωισμόν;

Διά τόν λόγον αυτόν δέον νά ύπογραμμισθψ και έξαρθψ και νά χειροκροτηθψ δέοντως ή πρωτοβουλία της Ήγεσίας του Έλευθέρου Συνδικαλιστικού μας Κινήματος διά την ίδρυσιν της Σχολψς αυτής. Άλλά πρέπει συγχρόνως νά τονισθψ και νά έξαρθψ και ή προσπάθεια των παιδιών αυτών, τά όποια εργαζόμενα όλην την ήμέραν, υπό συνθήκας, πού ένας θεός ξέρει άν είναι ευχάριστοι, έχρονται τά βράδια κατάκοπα και με μίαν συγκινητικήν προθυμίαν, για νά άκούσουν και νά μάθουν και νά μεταδώσουν εις τους συναδέλφους των ό,τι καλό και ώφέλιμον έμαθαν.